

Asia: VN/24437/2024

Lausuntopyyntö metsätalouden tulosperusteiset tuet -työryhmän muistiosta

1. Yleinen palaute työryhmän muistiosta

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

John Nurmisen Säätiö kiittää mahdollisuudesta kommentoida muistiota ja haluaa nostaa esiin seuraavat huomiot:

John Nurmisen Säätiö kannattaa vesistökuormituksen hillitsemistä muistiossa esiin nostetun aktiivisen soiden ennallistamisen avulla, koska metsätalouden vesiensuojeluun tarvitaan merkittäviä lisätoimia. Metsätalouden rooli vesistöjen kuormittajana on suuri, joten on toivottavaa, että sektori lisää panostustaan vesistövaikutusten vähentämiseen. Ilmastonmuutoksen myötä lisätoimia tarvitaan jo siihen, ettei kuormitus kasva nykyisestä. Sisä- ja rannikkovesien tilan parantaminen edellyttääkin huomattavia ponnistuksia metsätalouden ravinne- ja humuskuormituksen vähentämiseen.

2. Tulosperusteisten tukien ja ympäristöllisen tarjouskilpailun vahvuudet ja heikkoudet verrattuna perinteiseen tukijärjestelmään, jossa korvataan kustannuksia ja tulonmenetyksiä.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Vesiensuojelussa uudet ohjauskeinot voivat toimia paremmin kuin perinteiset tuet, koska niitä voidaan kohdentaa kuormitusta tehokkaasti hillitseville kohteille. Tämä parantaa vesiensuojelutoimien kustannustehokkuutta.

Heikkouksiin liittyen haluamme nostaa esiin sen, että ehdotettu pilottityyppinen ennallistamisen kokeilu ei pysty kääntämään sektorin ravinne- tai humuskuormitusta laskuun. Metsätalous ei tällä hetkellä käytännössä lainkaan huolehdi suurimman päästölähteensä eli vanhojen ojitusalueiden kuormituksen vähentämisestä. Yli 80 % fosforikuormituksesta ja yli 90 % typpekuormituksesta johtuu vanhoista ojituksista. Ennallistamiseen suunnatut vähäiset tukirahat ovat jääneet käyttämättä epäonnistuneen tukiehdon ja henkilöresurssileikkausten vuoksi, joten suojelualueiden ulkopuolilla

yksityismetsissä toteutetut ennallistamispinta-alat ovat minimaalisia. Maa- ja metsätalousministeriö on avainasemassa etsimään nykyistä toimivammat keinot, ml. sääntely ja rahoitus, joilla vanhojen ojitusalueiden kuormitusta saadaan leikattua.

John Nurmisen Säätiön näkemyksen mukaan vesistökuormituksen kääntäminen laskuun edellyttää 1) heikkotuottoisten ojitettujen soiden ennallistamista ja 2) metsäojaverkoston vesien palauttamista luonnontilaisille/ennallistetuille soille. Sektorin kuormituksen vähentämiseksi näitä erittäin kustannustehokkaita toimia pitäisi saada käyntiin erittäin laajasti tarkoittaen yksityismaita suojelualueiden ulkopuolella. John Nurmisen Säätiön mielestä Suomen metsätalous ei ole kestävä, jos sektori ei aktiivisesti pyri kääntämään vesistökuormitustaan laskuun.

3. Työryhmän esittämien pilottiehdotusten toteuttamiskelpoisuus.

3.1 Taimikon ja nuoren metsän hoidon tuen korotus lehtipuuosuuden perusteella (luku 9.1

-

3.2 Suojavyöhykkeiden jättäminen virtavesien rannoille (luku 11.2

-

3.3 Soiden aktiivinen ennallistaminen (luku 11.5)

Soiden aktiivisen ennallistamisen osalta muistion johtopäätös siitä, etteivät karut ennallistamiskohteet tarvitse tukea, on väärä. Vesiensuojelun näkökulmasta passiivinen ennallistumaan jättäminen ei tuota yhtä hyviä tuloksia kuin aktiivinen ennallistaminen, jossa ojat tukitaan tai padotaan. Aktiivista ennallistamista tulisi siksi tarjota sekä karuille että reheville ojitusalueille.

Ennallistamishankkeiden syntyminen edellyttää usein maanomistajien yhteistyötä ja heidän välisiään sopimuksia, vesiensuojelurakenteiden ja töiden suunnittelua, tarjouskilpailujen järjestämistä yms. Neuvontaorganisaatioilla ei nykyisin ole kykyä tarjota näitä palveluita, joten maa- ja metsätalousministeriön tulisi ryhtyä toimiin osaamispuutteiden korjaamiseksi.

3.4 Soiden aktiivinen ennallistaminen (luku 11.5)

-

4. Millaisia vaikutuksia työryhmän esittämällä tuella olisi?

4.1 Taimikon ja nuoren metsän hoidon tuen korotus lehtipuuosuuden perusteella (luku 9.1)

-

4.2 Suojavyöhykkeiden jättäminen virtavesien rannoille (luku 11.2)

-

4.3 Soiden aktiivinen ennallistaminen (luku 11.5)

Soiden aktiivinen ennallistaminen on metsätalouden tehokkaimpia vesiensuojelukeinoja, joka tukee myös luonnon monimuotoisuutta ja ilmastonmuutoksen hillintää.

4.4 Lehtojen luonnonhoito (luku 11.6)

-

5. Kehittämisehdotukset työryhmän pilottiehdotuksiin.

5.1 Taimikon ja nuoren metsän hoidon tuen korotus lehtipuuosuuden perusteella (luku 9.1)

-

5.2 Suojavyöhykkeiden jättäminen virtavesien rannoille (luku 11.2)

-

5.3 Soiden aktiivinen ennallistaminen (luku 11.5)

Soiden aktiivisen ennallistamisen tulisi edistää metsätalouden vesistökuormituksen vähenemistä. Kriteeriä ”ennallistettavalla alueella on merkitystä metsätalouden vesistökuormituksen vähentämisessä” voidaan mitata sen valuma-alueen pinta-alalla, jolta on mahdollisuus palauttaa metsäojaverkoston vesiä puhdistumaan ennallistettavalle kohteelle. Vesienpalautus tulisi siis integroida pakolliseksi osaksi ennallistamisen suunnittelua ja toteutusta.

5.4 Lehtojen luonnonhoito (luku 11.6)

-

Arrakoski-Engardt Annamari
John Nurmisen Säätiö sr - Toimitusjohtaja